

MATICHON INFORMATION CENTER		Subject Heading :	
Source :	มติชน		
Date :	17 ก.ค. 2551	Page :	6
		No :	51351096

ชีวิตชายไทยนั้น 'เพราะบาง' กว่าหญิงนัก

**วรกรณ์
สาบโกศ**

พม่ได้มีโอกาสไปร่วมงานสัมมนา "มิติเพศ ในประชากรและสังคม" จัดโดยสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดลเมื่อเร็วๆ นี้ **6**

สถาบันนี้เขาจัดงานวิชาการประจำทุกปีในหัวข้อที่ต่างกันไป ในงานมีการเสนอบทความวิชาการหลายชิ้นที่น่าสนใจมากเกี่ยวกับมิติเพศ

ผมขอนำข้อเขียนเรื่อง "ความไม่สมดุลของประชากรชายและหญิงในประเทศไทย" ที่เขียนโดย ศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ ประสาทกุล และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทมาว่าพัฒน์วงศ์ มาเล่าต่อ

เมื่อ 50 ปีก่อน ประชากรไทยมีอยู่ราว 25 ล้านคน การเพิ่มกว่าหนึ่งเท่าตัวในเวลาครึ่งศตวรรษทำให้ในปี 2551 เรามีประชากรประมาณ 63 ล้านคน จากการเพิ่มสูงถึงกว่าร้อยละ 3 ต่อปีเมื่อ 50 ปีก่อน เหลือเพียง

ไม่ถึงร้อยละ 1 ต่อปีในปัจจุบัน ซึ่งเป็นผลพวงจากการที่สตรีซึ่งเคยมีบุตรเฉลี่ยตลอดวัยเจริญพันธุ์ของตนมากกว่า 5 คน เหลือเพียง 1.5 คนในปัจจุบัน

อัตราการตายของทารกก็ลดลงด้วยเช่นกัน จากตัวเลขที่เคยสูงถึงเกือบประมาณ 80 ต่อการเกิดมีชีพ 1,000 รายเมื่อ 50 ปีก่อน ลดลงเหลือเพียงประมาณ 15 ในปัจจุบัน

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ในรอบ 50 ปีที่ผ่านมา โครงสร้างเพศของประชากรไทยก็ได้เปลี่ยนไป จากที่เคยมีจำนวนหญิงและชายพอๆ กัน กลายเป็นประชากรที่มีหญิงมากกว่าชายค่อนข้างมาก และมีแนวโน้มว่าจะมีความไม่สมดุลระหว่างจำนวนหญิงชายมากยิ่งขึ้นไปอีกในอนาคต ซึ่งจะก่อให้เกิดผลกระทบอย่างกว้างขวาง

ใน พ.ศ.2550 ในประชากรทั้งหมด 63.1 ล้านคน เป็นชาย 31.1 ล้านคน เป็นหญิง 32 ล้านคน หญิงมากกว่าชายถึง 9 แสนคน ซึ่งถือได้ว่าเป็นจำนวนแตกต่างระหว่างเพศที่มากที่สุดอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนในสังคมไทย

ระหว่าง พ.ศ.2480 ถึง 2503 ประชากรหญิงและชายมีจำนวนพอๆ กัน โดยมีชายมากกว่าหญิงเล็กน้อย จนกระทั่งถึง 2513 จึงพบว่าหญิงเริ่มมากกว่าชายและ

สำมะโนประชากรหลังจากนั้นเป็นต้นมาพบว่าผู้หญิงมากกว่าชายเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ดังเช่นใน พ.ศ.2533 จากประชากร 55 ล้านคน มีผู้หญิงมากกว่าชาย 4.2 แสนคน ใน พ.ศ.2543 ในประชากร 61 ล้านคน หญิงมากกว่าชาย 8.9 แสนคน และในปี พ.ศ.2551 ประมาณว่ามีประชากรหญิงในประเทศไทยมากกว่าชายถึงล้านคน

เหตุใดหญิงจึงมีจำนวนมากกว่าชายเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทั้งที่ทารกเพศชายเกิดมากกว่าหญิงตลอดมา?

ในทุกกลุ่มประชากรและทุกสังคม โดยธรรมชาติ โอกาสที่ทารกเกิดมาเป็นชายจะมีมากกว่าหญิงเล็กน้อยเสมอ สำหรับประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ.2480 เป็นต้นมา ทุกจำนวนเกิดเป็นทารกเพศหญิง 100 คน จะมีจำนวนเกิดเป็นทารกเพศชายไม่เคยต่ำกว่า 105 คน เมื่อทารกชายแรกเกิดมีจำนวนมากกว่าหญิง โดยตรรกะก็ย่อมนำไปสู่จำนวนประชากรชายที่มากกว่าหญิง แต่สิ่งที่เกิดขึ้นจริงซึ่งไม่ได้เป็นเช่นนั้น เนื่องจากระหว่างการเติบโตจนสูงอายุมียุคหลายสิ่งที่เกิดขึ้นกับเพศชาย จนทำให้มีจำนวนน้อยกว่า

ข้อมูลจากการฉายภาพประชากรที่จำแนกชายและหญิงออกตามกลุ่มอายุ แสดงให้เห็นว่าตั้งแต่แรกเกิดไปจนถึงอายุ 27 ปี ประชากรชายจะมีมากกว่าหญิง แต่เมื่อผ่านอายุ 27 ปีไปแล้ว ประชากรหญิงจะเริ่มมีจำนวนมากกว่าชายไปจนกระทั่งอายุสูงสุด (ตัวเลข "27 ปี" ทำให้ชายไทยต้องใส่ใจเป็นพิเศษ)

อายุยิ่งสูง หญิงจะยังมีจำนวนมากกว่าชาย เช่นในกลุ่มอายุ 80 ปีขึ้นไปจะมีชายเพียง 60 คน ต่อหญิง 100 คน และเมื่ออายุ 100 ปีขึ้นไปจะมีชายเหลือเพียง 30 คน ต่อหญิง 100 คน (ข้อมูลนี้เชื่อถือได้จนไม่ต้องจำเป็นอยู่จนถึงขนาดนั้นเพื่อให้เห็นกับตาตนเอง ซึ่งก็ไม่น่าจะเชื่อได้ว่าถึงแล้วจะเข้าใจหรือไม่) ซึ่งหมายความว่า "กลุ่มคนร้อยปี" จะมีหญิงมากกว่าชายถึงกว่า 3 เท่าตัว

ความ "หนึ่งเหนียว" ของสตรีสะท้อนให้เห็นใน "อายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด" (life expectancy) ของหญิงไทยที่ปัจจุบันอยู่ที่ 76 ปี แต่ชายไทยอยู่ที่ 70 ปี

(ปรากฏการณ์หญิงอายุยืนกว่าชายนี้เป็นจริงในทุกสังคม มีคนให้เหตุผลว่าเพราะพระเจ้าต้องการให้ภรรยาได้มีโอกาสมีชีวิตอันสงบในบั้นปลายชีวิต)

ถึงแม้ทุกปีทารกชายจะมีจำนวนมากกว่าหญิง แต่สุดท้ายจำนวนชายก็น้อยกว่าหญิง ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะอัตราการตายของชายสูงกว่าหญิงในทุกกลุ่มอายุ โดยเฉพาะเมื่อเข้าสู่วัยหนุ่มสาวและวัยทำงาน ความแตกต่างจะยิ่งมีมากขึ้น

ข้อมูลของปี พ.ศ.2549 ชี้ว่า ในช่วงอายุ 20-24 ปี มีประชากรไทยที่ตายเป็นหญิงเพียง 1,702 คน ในขณะที่เป็นชายถึง 5,751 คน ซึ่งมากกว่าหญิงถึง 3.4 เท่า (แม้แต่ในช่วงอายุ 15-19 ปี อัตราการตายของชายก็มากกว่าหญิงถึง 3.7 เท่าตัว) อัตราการตายของชายมากกว่าหญิงกว่า 2 เท่าตัวไปตลอดทุกช่วงอายุ จนถึงช่วงอายุ 45-49 ปี จึงลดลงต่ำกว่า 2

ลาเหตุสำคัญที่ทำให้ชีวิตชายไทย "เปราะบาง" กว่าหญิงเนื่องมาจากฮอร์โมนเพศชาย (testosterone) ซึ่งมีอยู่ท่วมท้นในเพศชายทำให้มีแบบแผนการดำรงชีวิตที่เอนเอียงไปทางโลดโผน สุ่มเสี่ยง รุนแรง ขาดความรอบคอบกว่าเพศหญิงที่มีฮอร์โมนชนิดนี้น้อยกว่ามาก อีกทั้งเชื่อว่าในช่วงชีวิตตอนต้น หญิงมีปัจจัยทางชีววิทยาที่ทำให้มีภูมิคุ้มกันที่ระมัดระวังชีวิตมากกว่า (เช่นหญิงก่อนวัยทองมีจำนวนน้อยมากที่เป็นโรคหัวใจ)

ประชากรชายไทยมีความเสี่ยงต่อการตายด้วยการติดเชือบาดเจ็บและสาเหตุภายนอกที่สำคัญได้แก่ อุบัติเหตุและความรุนแรงในเกือบทุกช่วงอายุ จนเป็นผลทำให้มีจำนวนน้อยกว่าหญิงที่มีความเสี่ยงในเรื่องเหล่านี้ น้อยกว่า

ผู้เขียนได้ฉายภาพประชากรไทยว่านับจากนี้ไป ประชากรไทยจะขึ้นไปถึงจุดสูงสุดในอีก 10 ปีข้างหน้า ด้วยจำนวน 65.2 ล้านคน จากนั้นจะคงตัวอยู่ที่ 65 ล้านคนระยะหนึ่ง และจึงค่อยลดน้อยลง แต่ในขณะที่จำนวนประชากรรวมเพิ่มขึ้นไม่มากนัก แต่จำนวนแตกต่างระหว่างเพศจะยิ่งเพิ่มขึ้น

จากที่มากกว่ากัน 8 แสนคนในปี 2550 คาดว่าใน พ.ศ.2558 หรือ 7 ปีจากปัจจุบัน หญิงจะมากกว่าชาย 1.187 ล้านคน และใน พ.ศ.2568 หญิงจะมากกว่าชาย 1.532 ล้านคน

พลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการขาดแคลนชายเช่นนี้ได้แก่ (1) ความไม่สมดุลในจำนวนเพศทำให้โอกาสจับคู่ของหญิงชายมีน้อยลง หญิงโสดจะมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น (หญิงอายุ 15-54 ปี ที่เป็นโสดเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 25 ใน พ.ศ.2523 เป็นร้อยละ 30 ใน พ.ศ. 2543 และอาจเพิ่มถึงร้อยละ 35 ใน พ.ศ.2551 นี้) จนมีผลกระทบต่อภาวะเจริญพันธุ์ของประชากรไทย กล่าวคือ จากจำนวนบุตรเฉลี่ยตลอดด้วยเจริญพันธุ์ 1.5 คน ในปัจจุบันอาจลดลงเหลือเพียง 1 ในอนาคตอันใกล้ก็เป็นได้

(2) จำนวนประชากรที่มีแนวโน้มลดลงในขณะที่ขนาดเศรษฐกิจขยายตัวขึ้น หมายถึงการขาดแคลนแรงงาน และเมื่อคำนึงถึงสัดส่วนประชากรสูงวัยที่เพิ่มขึ้นเป็นลำดับในสังคมไทยประกอบด้วยแล้ว ก็นำไปสู่สังคมที่คนหนุ่มสาวไทยในอนาคตต้องทำงานโดยมีผู้ช่วยน้อยลง และมีการเลี้ยงดูผู้ใหญ่มากขึ้น

(3) เมื่อขาดแคลนแรงงานชาย งานบางประเภทที่เหมาะสมเฉพาะเพศชาย เช่น ออกแรงแบกหาม ฯลฯ ต้องหันไปใช้หญิงซึ่งมีความสามารถในการทำงานลักษณะนี้น้อยกว่าแทน จนอาจเกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจและเช่นเดียวกับงานที่เหมาะสมแก่เพศหญิงก็จะมีหญิงต้องการทำงานเกินกว่างานที่มีให้ทำ การไม่จับคู่กันอย่างเหมาะสมระหว่างงานและเพศจะมีผลกระทบต่อความสามารถในการผลิตรวมของประเทศ

(4) การนำเข้าแรงงานชายจากต่างประเทศเพื่อทำงานที่ไม่อาจหาชายไทยทำได้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเช่นเดียวกับการแต่งงานข้ามชาติของหญิงไทย

ชีวิตชายไทยนั้น "เปราะบาง" มีโอกาสตายสูงกว่าหญิงในทุกกลุ่มอายุ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องดูแลตนเองให้อยู่รอดปลอดภัย และถ้ารอดไปได้ก็จะได้ครอบครองสถานภาพ "เล่นตัว" เป็นรางวัลเพราะมีหญิงมากมายให้เลือก

เดือนกันยายน